

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

CENA PRENUMERATY: Miesięcznie z przesyłką pocztową 3 zł. — Dla odbierających pismo na miejscu 2 zł. 25 gr. Cena pojedynczego numeru 10 groszy. Księgozbiór w Poczcie w Oczekiwaniu Nr. 6296.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
Częstochowa, ul. P. Marji 52. Tel. 245. Skrz. pocz. 45.
Redaktor lub jego zastępca przyjmują odpowiedzialność za wyjątkami dni świątecznych od godz. 10—3 po poł. Rekopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

CENY OGŁOSZENI: Za wiersz milimetryowy przed tekstem 50 gr. w tekście 40 gr. — Nadane 40 gr. za tekstem 30 gr. Drobną ogłoszenia wiersz napisowy 25 gr. każdy dalszy wiersz 15 gr. Najtańsze ogł. drobne zł. 1-10. Ogłoszenia zamiejscowe i matrymonialne 50 proc. drożej. Ogłoszenia zagraniczne 100 proc. drożej. W numerach świątecznych i niedzielnich ceny o 25 proc. droższe. Ogłoszenia skóne, fantazyjne, cyfrowe i bilansowe o 50 proc. droższe.

Ameryka bez pieniędzy.

Paradoksy bogactwa. — Orgja spekulacji. — Dziesięciodolarowa pożyczka dla gubernatora Stanu.

Dopiero teraz, kiedy panika powoli za czyną mając i banki podjęły na nowo swe czynności, można dokładnie zdać sobie sprawę z napięcia wydarzeń, mknących z zawrotną szybkością w ściele amerykańskim tempie, a które w ciągu jednej no cy uczyniły Stany Zjednoczone krajem bez pieniędzy. Ścisłe mówiąc — pieniądze były, ale zamknięcie banków „zamroziło” cały obieg pieniężny, który w Stanach oparty jest wyłącznie na czekach. Tak więc przez jedną dobę Amerykanie byli dosłownie ogłoceni z gotówki.

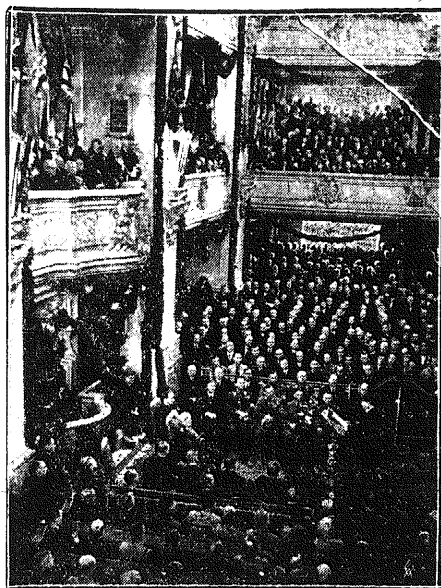
Zaczęło się to zaraz po zamknięciu fabryk Forda i panika ogarnęła przedewszystkiem jedną z najpoważniejszych dziedzin rolnictwa amerykańskiego: handel surową bawełną. Kursy zaczęły skakać odrazu z szaloną szybkością, a panika szerzona w związku z pogłoskami o projektowaniu przez Roosevelta moratorium bankowym i zamknięciu wszystkich giełd towarowych, dopingowała spekulację bawełnianą. Nastrój paniki dosięgnął szczytu w ciągu następnych paru dni, gdy kursy zaczęły skakać już nie po kilkadziesiąt lecz po paręset na dobę. Zamknięcie banków unieruchomiło w portach bawełnianych w Nowym Orleanie i kilku innych olbrzymie transporty surowej bawełny, gdyż żaden agent nie chciał wyładować okrętów, ponieważ nie był w możności sfinansować tych wielkich ładunków. Jednocześnie rzucili się do spekulacji bawełną przedalnicy w obawie, iż w razie dłuższego okresu trwania „świąt giełdowych” nie będą w możności ustalić żadnych oficjalnych cen surowej bawełny, a w razie przedłużenia się moratorium bankowego i ewentualnego spadku dolara będą mogli tylko przez ucieczkę od pieniądza do towaru zredukować ewentualne swe straty. Zakupy te w ciągu jednego dnia osiągnęły olbrzymią cyfrę 1000 000 bel, t. j., prawie 2 razy tyle, ile wynosi roczne zapotrzebowanie całego polskiego przemysłu bawełnianego. Kursy gnane do góry nie zatrzymały się nawet po ogłoszeniu moratorium bankowego, gdyż transakcje zawierano z charakterystyczną klauzulą: „Termin — po otwarciu banków.”

Dziwnie naprawdę kształtowało się życie przeciętnej Amerykanki w okresie tych kilkunastu dni, pełnych nerwowego napięcia i niespokojnego wyczekiwania. Drobny pieniądz, który doskonale zastępuje w Ameryce czek, znikł zupełnie z obiegu. Za żadną cenę nie można było zmienić banknotu dolarowego, a nikt przede wszystkim nie był zapotrzony w większą ilość gotówki, skoro wszystko opiera się na czekach. Codzienne życie przedstawiło się wyłącznie na drobne pożyczki, na drobny kredyt, udzielany wszystkim przez wszystkich. Nawet hotele i restauracje, nawet teatry przyjmowały drobne czeki. Prawdziwa inflacja pomocniczego pieniądza rozszalała w Ameryce w ciągu kilkunastu godzin. Olbrzymia ilość firm poprosiła na swych blankietach wystawiających czeki na drobne sumy, które puszczane były w obieg i przyjmowane nawet za gazetę czy pudełko zapałek.

Policjanci, nauczyciele, straż ogniowa — wszystko to przyjmowało bonny, wydawane przez miasta, przez przedsiębiorstwa prywatne, przez drobne nawet sklepika. Jedną z fabryk chemicznych wybiła monety z magnezji po 20 cent. Najdotkliwiej odczuł tę sytuację Amerykanie znajdujący się w podróży. W każdym mieście były olbrzymie ilości osób nawet zamożnych, które musiały pożyczać sobie po parę dolarów. Zamknięcie banków w stanie Michigan spadło tak nieoczekiwanie

na ludzi, iż były gubernator tego stanu, Bruckner, zmuszony był pożyczć sobie od jednego ze swych przyjaciół 10 dolarów.

W tych dniach pełnych grozy Ameryka

Otwarcie hitlerowskiego Reichstagu. Na zdjęciu naszym widzimy fragment z otwarcia w Kościele Garnizonowym w Poznaniu wybranego niedawno Reichstagu. Tylem do ołtarza siedzi prezydent Rzeszy Hindenburg, przed którym przy pulpicie wygłasza przemówienie kanclerz Hitler.

Zachłanna zaborczość Niemców

wywołała oburzenie w świecie.

Berlin. — Antypolskie demonstracje w Gliwicach, a w szczególności powzięta tam rezolucja, domagająca się przyłączenia polskiego Górnego Śląska do Niemiec, wywołała w berlińskich kołach dyplomatycznych wrażenie bardzo przykre.

O ile część wywodów kanclerza Hitlera w Reichstagu mogła spowodować pewne uspokojenie, to demonstracje gliwickie, w których wzięli udział przedstawiciele władz niemieckich i wojskownicy, zatarły wrażenie zapewnień p. Hitlera i wywołały znowu zaniepokojenie i obawy co do awanturniczych metod niemieckiej polityki zagranicznej.

W Berlinie spodziewali się, że rząd polski zaprotestuje przeciwko wyzywającemu tonowi gliwickich demonstracji. W szczególności przysięga złożona przez zebranych tam szturmowców i stahlhelmowców, oraz przedstawicieli 11 pułku kawalerji i policji, iż „nie spoczna póki granica Niemiec nie zostanie znowu przesunięta aż pod miejsce, na którym stał dawnej pomnik Bismarcka w Mysłowicach”, demaskuje perfidne zaborcze cele Niemców w stosunku do Polski, demaskuje w szczególności rozpowszechniane przez Niemcy zagranicą twierdzenie, jakoby im chodziło tylko o usunięcie „niemożliwości korytarza”.

Zaborczość Niemiec zwraca się, jak wiadać z tego, nie tylko przeciwko Pomorzu, ale także w kierunku Górnego Śląska i Poznańskiego.

Rzecz charakterystyczna, że równocześnie dzienniki niemieckie przynoszą rezolucje, pochodzące rzekomo od ludności Eupen i Malmédy, domagające się przyłączenia tych obszarów do Niemiec.

Ale na tem nie koniec. W momencie, w którym Hitler syrenim śpiewem usiłuje usnąć czujność zagranicznej opinii publicznej, zapewniając o pokojowych celach niemieckiej polityki zagranicznej, jego towarzyszy partynji, p. Rosenberg, redaktor „Völkischer Beobachter”, wysunął postulat przyznania Niemcom wysp Karolińskich.

Jak donoszą z Tokio, żądanie to wywołało w Japonji olbrzymie wzburzenie. Na konferencji prasowej, urządzonej przez japońskie ministerstwo spraw zagranicznych, oświadczone na te żądania niemieckie, co następuje: „Kto chce mieć te wyspy, niech przyjdzie i spróbuje je zabrać”.

Niewątpliwie, że w tym samym duchu utrzymana będzie odpowiedź społeczeństwa polskiego na gliwickie demonstracje antypolskie.

Mac Donald przyjął zobowiązanie

w sprawie narad nad rewizją granic.

London. — Wszelkie przypuszczenia jakoby Mac Donald nie poczynił wobec Mussoliniego żadnych zobowiązań są mylne. Coprawda ekspozycja Mac Donalda w ub. czwartek istotnie była bardzo mgliste i mogło wyglądać, że Mac Donald wycofuje się z przyrzeczenia dane-

go Mussolinemu, faktycznie jednak była to ze strony Mac Donalda rozmyślna gra, aby nie wywołać ostrej opozycji Francji. Taktyka Mac Donalda polega na tem, by nie zrazić sobie lewicy francuskiej i dlatego kocietuje on Francję niejasnym twierdzeniem, że kompetencja Ligi Nar-

przez plan Mussoliniego nie będzie pomniejszona. W istocie jednak Mac Donald niezupełnie formalnie zobowiązał się wobec Mussoliniego, że pójdzie z nim ręką w rękę celem wysunięcia kwestji rewizji traktatów pokojowych, w zamian za co Mussolini zobowiązał się poprzeć angielski projekt rozbrojenia bez zastrzeżeń, co też zostało w Genewie przez delegata włoskiego stwierdzone.

Plan działania ustalony między Mussolinim a Mac Donaldem polegać ma na odrzuceniu dyskusji rozbrojeniowej do początku maja i na przeprowadzeniu do tego czasu dyskusji rewizjonistycznej.

Mussolini i Mac Donald użyli się co do tego, że w pierwszych dniach kwietnia odbędzie się konferencja mocarstw, poświęcona omówieniu zakresu rewizji traktatów prawdopodobnie w Londynie.

Plan Mussoliniego i Mac Donalda umyslnie ogłoszony został jako plan czworoboku mocarstw zachodnich, aby poczynić wobec Francji gest ustępstwa dopuszczenia także i Polski lub Belgii oraz Małej Ententy, celem uzyskania zgody Francji na tak rozszerzoną konferencję rewizjonistyczną.

Mussolinemu i Mac Donaldowi bowiem nie tyle chodzi o zachowanie ścisłej normy czworoboku, zgodzą się oni na szóstco bok, byleby tylko oficjalnie stwierdzić fakty dyskusji mocarstw nad sprawą rewizji traktatów. Mac Donald powrócił do Londynu oczarowany Mussolinim i wobec kolegów z gabinetu rozwija rozmaite plany rewizjonistyczne Mussoliniego, tłumacząc m. in. członkom gabinetu brytyjskiego konieczność wysuniętego wobec niego przez Mussoliniego podziału Jugosławii, której zachodnią i północną część Mussolini pragnie podzielić między Austrię i Węgry, a południową połączyć z Albanją pod protektorem Włoch.

Dla Polski korszachy Mac Donalda i Mussoliniego przedstawiają bardzo poważne niebezpieczeństwo, bo Mussolini wyraźnie wysunął wobec Mac Donalda konieczność rewizji polsko-niemieckiej jako warunek Niemiec nie podejmowania zbrojeń na okres przejściowej konwencji rozbrojeniowej, proponowanej przez Mac Donalda.

Wczorajszy „Times” stwierdzając oficjalnie już wysunięcie sprawy rewizji granic, jako najaktualniejszego zagadnienia, daje wyraz twierdzeniu, że protest ze strony Polski i państw Małej Ententy jak dotąd, nie zdaje się być tak bardzo silny, jak się tego spodziewano(17).

Już głoszą lotaryngizm zabór

ALZACJI I LOTARYNGJI

Paryż. — Opinia publiczna Alzacji zaskoczona jest bezczelnością, jaką operują niemieckie radiostacje nadawcze.

Jedna ze stacji urządziła ostatnio wieczerę poświęcony specjalnie dla ludności terytorjów, które Niemcy utraciły na pod stawie traktatu wersalskiego.

Mówiąc o Alzacji i Lotaryngji, speaker niemiecki stwierdził, że na zachodzie Niemiec leży kraj nawskroś niemiecki (?) przez swój sposób życia i myślenia. Kraj ten jest niemiecki do szpiku kości (?).

Względy dyplomatyczne nie zdolają być rwać tych węzłów. Dyplomacja idzie swoją drogą, a aspiracje zmierzające ku temu krajowi niemieckiemu idą swoją drogą.

Dzienniki strasburskie zwracają się do rządu francuskiego z zapytaniem, czy zna ne mu są te fakty i co zamierza przedsię wzięć, aby temu przeciwdziałać?

Wystąpienie Japonji

z Ligi Narodów.
Tokjo. — Jak agencja „Shimbun Reiso” donosi, w poniedziałek przed południem odbyło się plenarne posiedzenie tajnej rady, na którym jednogłośnie zatwierdono oświadczenie o wystąpieniu Japo-

żone przez wzmocnione posterunki poli-

Największy wiec protestacyjny został

Około godz. 17, zgodnie z wezwaniem

W godzinach wieczornych studenci ży-

Podobne wiece, zamknięcie sklepów

Co wykazało

badanie piwnicy w willi Zaremby.

Lwów. — Wizja lokalna w willi Zarem

W wtorek dzisiejszy po 4-dniowej wy-

Wtorek dzisiejszy po 4-dniowej wy-

SYTUACJA STRAJKOWA W ŁODZI

Łódź. — W poniedziałek, mimo 4-ty

Sprawa inż. Ruszczewskiego

Warszawa. — W dniu wczorajszym,

Następnie dłuższe zeznania złożył św.

Adw. Gutman prosił w imieniu oskarż.

Następnie dopiero dyr. Górecki przy-

W r. 1928 zgłosił się do świadka p.

Propozycję tę ministerstwo poczt i te-

Poszczególne kwoty zaliczkowe P. A.

Już w listopadzie 1928 r. okazało się,

Ustalono wówczas, iż film kosztować

Odbyto kilka konferencji, na których

Odbyto kilka konferencji, na których

Odbyto kilka konferencji, na których

Odbyto kilka konferencji, na których

Odbyto kilka konferencji, na których

Odbyto kilka konferencji, na których

Klasa IV przy Szkole Handlowej Stow. Kupców Polskich w Częstochowie składa tą drogą wyrazy głębokiego współczucia swemu Koleźce **HENRYKOWI MUSIKOWI** z powodu śmierci Ojca Jego

s. 7 p.

MIKOŁAJA MUSIKA
KLASA IV.

nia skrzynki pocztowej", którego koszt

W dalszym ciągu świadek zaznaczył,

Świadek odniósł wrażenie, iż inż. Ru-

Sensacyjnie zapowiada się wtorek. —

Sprawdzono bowiem z więzienia z Gdyni

Gronk, który będzie zeznawał. Gronek

Zamachy na koleje polskie

Witno. — Z Grodna donoszą, że władze

Witno. — Na linii kolejowej Trakisz-

ki — Suwałki dokonano zamachu na

Na szynach linii Trakiszki — Suwałki,

Zamach przygotowany był dla pociągu

Władze bezpieczeństwa przy pomocy

Nazwiska aresztowanych trzymane są

Istnieją pewne dowody, że zamachow-

Grodno. — Ubiegłej nocy nieznanymi

Złoczyńcy planowali wykolejenie po-

Na miejsce wypadku przybyła komisja

ULLSTEIN ZMARŁ PO OPERACJI

Warszawa. — Filija wydawnictwa Ull-

Urządzone na niego przez bojówki hi-

Urządzone na niego przez bojówki hi-

Sprawozdanie

finansowe Komitetu Obchodu 550-lecia sprowadzenia

Z okazji Jubileuszu wydrukowano kart uczestnictwa

Wydano bezpłatnie 3478 szt.

Pozostało niewykorzystanych 1810 szt. t. j. razem 5288 szt.

Wydano za opłatą kart uczestnictwa 15712 szt.

Z czego osiągnięto PRZYCHÓD 7662 zł. 35 gr.

R O Z C H Ó D:

Koszta budowy i konserwacji bramy Komitetowej 1055 zł. 79 gr.

Drzewo na ławki przed Szczytem 587 „ 11 „

Kłosa 533 „ 30 „

Wydatki biurowe 674 „ 87 „

Wydanie propagandowe tygodnika „Niedzieli”

Wypłacono na bilety poszkodowanym i biednym

patnikom 446 „ 00 „

Wyposażono Związkowi „Caritas” 295 „ 00 „

Koszta dekoracji terenu podjasnogórskiego 144 „ 10 „

Pensje personelu biurowego 685 „ 00 „

Koszta podróży w sprawach Komitetu 100 „ 00 „

SALDO na 31. XII. 1932 r. 1701 zł. 88 gr.

Suma powyższa przeznaczona jest jako fundusz rezerwowy

DŹWIĘKOWE „GRAND-KINO”
Revelacyjne arcydzieło
reżyserji **Charles Brabina**

TOMMY BOY

w roli gł. Clark Gable, Magde Evans i in.

Ceny miejsc od 49 gr. Szczegóły w afiszach

cieli Tymczasowego Zarządu miasta.

Jak wynika z wyjaśnień referenta wy-

W komkluzji wicekomisarz Madeyski

po wysłuchaniu opinii obu stron postan-

— Odwołane przedstawienie. Zapowie-

dziane na ub. poniedziałek w teatrze Ka-

— Ze Związku Pań Domu. Z inicjaty-

Wy Zarządu Związku Pań Domu w śro-

t. j. 29 b. m., o godz. 17-ej w sali T-wa

Przyaciół Francji p. inż. Zofia Kanczew-

ska urządzi pokaz przesadzania kwiat-

ków oraz nastąpi wymiana aplęgrów. Pa-

nie członkinie prozowane są o przynie-

nie jaknajwiększej ilości aplęgrów, celem

wymiany.

— Kto jest wolny od podatku wojsko-

wego? Podatek wojskowy pobierany jest

od wszystkich mężczyzn, urodzonych w

r. 1898 i wwyż, którzy z jakichkolwiek

względów nie odbyli służby wojskowej.

Wolni od podatku są ci, którzy na komi-

sski lekarskiej względnie poborowej uzy-

skali zmianę kategorii, ale mają przynaj-

mniej 5 miesięcy odbytej służby wojsko-

wanej, bądź ochotniczej, bądź też z poboru.

— Skasowanie klasy drugiej w gimna-

zjach. Ministerstwo oświaty opracowało

kilka zmian w związku z reformą

szkolnictwa średniego. M. in. wydane

będzie zarządzenie o skasowaniu w gim-

Z posiedzenia

Rady Związku Młodzieży Polskiej.

Dnia 13 i 14 marca br. odbyły się posie-

dzenia Rady Związku Młodzieży Pol-

skiej Męskiej i Żeńskiej. Sekretarz Jene-

ralny Związków ks. mgr. Z. Lipa złożył

sprawozdanie ze swej działalności od 20

lipca 1932 r. do marca rb. Ze sprawozda-

nia tego wynika, że Stowarzyszeń Mł-

odzieży Polskiej Męskiej jest 183, a Że-

ńskich 203. Wszystkie te Stowarzyszenia

były zwizytowane przez sekretarza jena-

ralnego lub przez pracowników Związko-

wych. Związek podzielony został na 15

okręgów dla sprawniejszego działania i

ufiatwienia pracy. Złotów Okręgowych

od było się 8, a mianowicie: w Częstochowie

Środa
29
MARCA

Dziś — Eustazjusza op. m.
Jutro — Jana Klimaka op.
Wschód słońca o godz. 5.28
Zachód 18.11
Kalendarzyk historyczny:
Stefan Czarniecki zwycięża
Szwedów pod Warką w 1656 r.

— Z Polskiego T-wa Przyjaciół Astro-

nomji. Staraniem miejscowego Oddziału

P. T. P. A. odbędzie się dnia 29 marca

ku Staszycza, które odbywają się w każ-

dy pogodny wieczór. Grupy szkolne pod

kierunkiem profesorów korzystają z ob-

serwacji bezpłatnych, pojedyncze osoby

płatną: uczniowie 10 gr., z publiczności

30 gr. Wycieczki ponad 10 osób uprasza

się o wcześniejsze zgłaszanie pod adre-

KRONIKA

PREZYDJUM KOMITETU JUBILEUSZOWEGO:
Dr. L. WASILEWSKI, J. KON, F. D. WILKOSZEWSKI

Częstochowa, dn. 28. III. 1933 r.

ku Staszycza, które odbywają się w każ-

dy pogodny wieczór. Grupy szkolne pod

kierunkiem profesorów korzystają z ob-

serwacji bezpłatnych, pojedyncze osoby

płatną: uczniowie 10 gr., z publiczności

